

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 13.1.2006
KOM(2006) 2 lõplik

2003/0165 (COD)

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE**

**vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 251 lõike 2 teisele lõigule,
mis käsitleb**

**nõukogu ühist seisukohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu
määrus toitudele märgitud toitumis- ja tervisealaste väidete kohta**

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE**

**vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 251 lõike 2 teisele lõigule,
mis käsitleb**

**nõukogu ühist seisukohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu
määrus toitudele märgitud toitumis- ja tervisealaste väidete kohta**

1- TAUSTTEAVE

Ettepaneku edastamine Euroopa Parlamendile ja nõukogule (dokument KOM(2003)424 (lõplik) – 2003/0165 (COD):	17. juuli 2003
Majandus- ja sotsiaalkomitee arvamuse esitamise kuupäev:	26. veebruar 2004
Euroopa Parlamendi arvamuse kuupäev, esimene lugemine:	26. mai 2005
Ühise seisukoha vastuvõtmise kuupäev:	8. detsember 2005

2- KOMISJONI ETTEPANEKU EESMÄRK

Kõnealune ettepanek hõlmab toitumis- ja tervisealaseid väiteid, mida kasutatakse toidu märgistamisel, esitlemisel ja reklaamimisel. Ühenduses turule viidava ning asjaomasel kujul lõpptarbijani tarnitava toidu märgistamisel, esitlemisel ja reklaamimisel on lubatud üksnes kõnealuse määruse sätetega kooskõlas olevad toitumis- ja tervisealased väited.

Kõnealuse ettepaneku põhieesmärgid on järgmised:

- saavutada kõrgetasemeline tarbijakaitse, andes vabatahtlikku täiendavat teavet, mida ei ole kohustusliku teabena ELi õigusaktidega ette nähtud;
- parandada kaupade vaba liikumist siseturul;
- suurendada ettevõtjate õiguskindlust;
- tagada aus konkurents toiduvaldkonnas; ja
- edendada ja kaitsta uuendusi toiduvaldkonnas.

Kõnealune ettepanek oli ette nähtud toiduohutust käsitleva valge raamatuga (KOM(1999)719 (lõplik) – meede nr 65). Selle vastuvõtmine soodustab inimtoiduks ettenähtud toidu märgistamist käsitleva õigusliku raamistiku lõpuleviimist.

3- MÄRKUSED ÜHISE SEISUKOHA KOHTA

3-1 KOMISJONI SEISUKOHA KOKKUVÕTE

Komisjon kiidab heaks nõukogus ühehäälselt vastu võetud ühise seisukoha, sest selles on alles komisjoni ettepaneku üldised põhimõtted, mis käsitlevad eelkõige nõuet, mille kohaselt peab toit väidete esitamise puhul vastama teatavatele toitainelistele põhijoontele ning nõuet, et teatav tervisega seotud väide peab läbima lubamismenetluse. Nõukogu on mitmed Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud esitanud lõplikus tekstis, mida komisjon täielikult toetab.

3-2 EUROOPA PARLAMENDIS ESIMESEL LUGEMISEL TEHTUD MUUDATUSETTEPANEKUD, MILLE KOMISJON ON HEAKS KIITNUD NING MIS ON LISATUD ÜHISESSE SEISUKOHTA

Reguleerimisala ja mõisted

Muudatusettepanekuid 2 ja 16 võetakse osaliselt arvesse uues põhjenduses 4, kus on selgitatud, et ei hõlmata mittekaubanduslikke teadaandeid, ning artikli 1 lõikes 2, kus on sätestatud, et määrust kohaldatakse kaubanduslikes teadaannetes esitatud väidete suhtes.

Muudatusettepanekut 17 võetakse osaliselt arvesse ning artikli 1 lõikes 4 on nüüd sätestatud, et kõnealuse määruse kohaldamine ei piira järgmiste direktiivide kohaldamist: direktiiv 89/398/EMÜ eritoiduks ettenähtud toiduaineid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, direktiiv 80/777/EMÜ loodusliku mineraalvee kasutamise ja turustamisega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ja direktiiv 98/83/EÜ olmevee kvaliteedi kohta.

Kooskõlas muudatusettepanekutega 20 ja 21 lisatakse kehtivad ühenduse mõisted, nagu toidulisandite mõiste (direktiiv 2002/46/EÜ), märgistuse mõiste (direktiiv 200/13/EÜ) ning selgitatakse mõistet „väide“.

Üldpõhimõtted

Muudatusettepanekud 26 ja 27 on esitatud, et selgitada ja viia lõpule kõikide väidete suhtes kehtivad üldised põhimõtted, ning muudatusettepanek 28 on esitatud samuti vormiliste muudatustega.

Selleks et saavutada kooskõla artiklis 2 esitatud mõistetega, kasutatakse mõiste „muud ained“ asemel sõnastust „toitaine ja muud ained“. Sellega viidatakse muudatusettepaneku 30 heakskiidetud osa küsimustele ning muudatusettepanekutele 31, 32 ja 33.

Muudatusettepaneku 36 esimene osa, milles on sätestatud, et väited ei tohi varjata toidu üldist toiteväärtust, on nüüd lisatud uude põhjendusse 10. Viited toidulisandeid käsitlevale direktiivile ning selle erilisele toitumisalase teabega märgistamise nõudele sisalduvad samuti artiklis 7.

Uues põhjenduses 10 selgitatakse, millisel viisil toitainelised põhijooned kehtestatakse ning kuidas neid kasutatakse. Selles võetakse osaliselt arvesse muudatusettepanekuid 1 ja 10, kusjuures muudatusettepanekut 4 on võetud osaliselt arvesse põhjenduses 11, milles selgitatakse nüüd, et toitaineliste põhijoonte kehtestamisel peaks Euroopa Toiduohutusamet komisjoni nõustama.

Toitumisalased väited

Muudatusettepanek 6 sisaldub põhjenduses 20, milles on sätestatud, et lubatud toitumisalaste väidete loetelu vaadatakse läbi, et võtta arvesse teaduse ja tehnika arengut.

Tervisealased väited

Artikli pealkirja käsitlevad muudatusettepanekud 41 ja 91 jäetakse alles. Muudatusettepanekuga 42 tehakse ettepanek lubada kõiki väiteid, mis olid esialgse ettepaneku artiklis 11 keelatud, tingimusel et need põhinevad üldtunnustatud teaduslikel andmetel. See on komisjonile ja nõukogule osaliselt vastuvõetav:

Viiteid üldise hea tervise ja tervisega seotud heaolu eelistele võib teha üksnes koos konkreetse tervisealase väitega, mis vastab kõnealusele määrusele (artikli 10 uus lõige 3).

Lubatud ei ole üksnes väited, mis jätavad mulje, et toidu mitte tarbimine võib tervist mõjutada, väited, mis viitavad konkreetsete arstide või tunnustamata tervisespetsialistide ja muude liitude soovitudele, ning väited, mis viitavad kehakaalu vähenemise kiirusele või määrale. Kõik muud tervisealased väited, mis olid esialgse ettepaneku artikli 11 alusel keelatud, on nüüd lubatud, tingimusel et need põhinevad üldtunnustatud teaduslikel alustel.

Kõnealuseid uusi asjaolusid arvesse võttes koostas nõukogu põhjendused 23 ja 24 uuesti, et need oleksid kooskõlas muudatusettepanekutega 7 ja 8.

Muudatusettepanekutega 43 ja 93 nõutakse konsulteerimist sidusrühmadega ning komiteemenetlust, et võtta vastu esialgse ettepaneku artikli 11 rakendamist käsitlevad suunised. Seda võetakse arvesse artikli 10 uues lõikes 4.

Muudatusettepanekuga 44 tehakse ettepanek sõnale „funktsioonidele“ eelneva sõna „normaalsed“ väljajätmise kohta, et kõnealune väide funktsioonide kohta võiks sisaldada organismi normaalsete ja kõrgendatud funktsioonide liigitust. Komisjon toetab seda ning jätab selle ühisesse seisukohta alles.

Põhjendus 25 on uuesti koostatud, et võtta osaliselt arvesse muudatusettepanekut 9 ning sõnad „pikaajaline ja mittevastuoluline teadus“ asendatakse sõnadega „üldtunnustatud teaduslikel andmetel“.

Komisjon toetas muudatusettepanekuga 45 esitatud ettepanekut, mis käsitleb toiduainetööstust esindavate organisatsioonide ja tarbijate osalemist funktsioonialaste väidete esialgse loetelu kehtestamisel. Nõukogu on kõnealuse muudatusettepaneku osaliselt artikli 13 lõikesse 5 alles jätanud ning seepärast võivad huvitatud osapooled saata taotlused loa saamiseks.

Muudatusettepanekuid 51 ja 61 arvesse võttes on keelenõudeid märgatavalt lihtsustatud, sest nüüd on nõutav üksnes toimiku keel.

Muudatusettepanekuga 50 esitatud ja komisjoni poolt heakskiidetud ettepanek sõnastuse täpsustamise kohta on lisatud ühisesse seisukohta. Sellega lisatakse artikli 15 lõike 3 punkti b teksti „toit [...], mille kohta tervisealane väide esitatakse“ ette järgmine tekst: „toitainet või muu ainet või“.

Muudatusettepanek 62, mille komisjon on heaks kiitnud, jäetakse ühisesse seisukohta osaliselt alles, ning selle kohaselt võib taotleja esitada komisjonile ameti arvamuse kohta kommentaare 30 päeva jooksul pärast selle avaldamist (artikli 16 lõige 6).

Üld- ja lõppsätted

Komisjon on muudatusettepaneku 12 heaks kiitnud ning see on lisatud ühisesse seisukohta. Selles käsitletakse põhjendust 30 ning selgitatakse, et registrit tuleks ajakohastada ning register peaks olema avalik.

Komisjon toetas osaliselt muudatusettepanekut 72, sest üleminekumeetmed on vajalikud ning nende abil tagatakse ettevõtjatele sujuv üleminek. Nõukogu vastuvõetud ühise seisukohaga esitatakse kõnealuse määruse sätete jaoks erinevad üleminekuperioodid. Need on loetletud uues artiklis 27. Seetõttu on vähesel määral muudetud ka põhjendust 33, võttes arvesse muudatusettepaneku 14 esimest osa, mille komisjon kiitis heaks täielikult, kuid nõukogu üksnes osaliselt. Sellest olenemata peaksid erinevad üleminekuperioodid seoses sujuva üleminekinga ettevõtjatele, sealhulgas väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele, kasulikud olema.

3-3 EUROOPA PARLAMENDIS ESIMESEL LUGEMISEL TEHTUD MUUDATUSETTEPANEKUD, MILLE KOMISJON ON HEAKS KIITNUD, KUID MIS EI OLE ÜHISESSE SEISUKOHTA LISATUD

Üldise kompromisslahenduse kontekstis ning võttes arvesse komisjoni heakskiidetud muudatusettepanekute ja ühise seisukoha vahelist suurt ühilduvust, oli komisjon valmis heaks kiitma kompromissi, mis ei hõlmanud mitmeid komisjoni poolt vähemalt osaliselt heaks kiidetud muudatusettepanekuid. Kõnealused muudatusettepanekud on järgmised: muudatusettepanek 13 seoses konkurentsi säilitamise vajadusega toiduainetööstuses; muudatusettepanek 15 seoses arendatavate toitumisalaste teavituskampaaniatega; muudatusettepanek 37 tarbijate kaasamise kohta väidete hindamisel; muudatusettepanek 38 erinevatesse toidukategooriatesse kuuluvate toitudega seotud võrdlevate väidete kohta; muudatusettepanek 52 ametile toidupakendi näidise esitamise kohta; muudatusettepanek 54 väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele abi andmise kohta märkimisväärses ulatuses; muudatusettepanek 59 seoses väidete sõnastuse ametipoolse kontrollimisega; muudatusettepanek 67 ameti arvamuse uurimiseks komisjonile antava aja kohta; ja muudatusettepanek 71 komisjonile kõnealuse määruse kohaldamist käsitleva aruande esitamiseks antava aja kohta.

3-4 ÜHISES SEISUKOHAS ESITATUD UUED SÄTTED

Nõukogu lisas uue teksti nii põhjendusse 4 kui artiklisse 1 selgitamaks, et kaubamärgid ja marginimetused on kõnealuse määrusega hõlmatud ning nende suhtes kohaldatavate tingimuste sätestamiseks.

Kõnealuse ühise seisukohaga jäetakse määruse kohaldamisalast välja kahjulikkust käsitlevad toitumisalased väited. Need on väited, mis võivad sisaldada logosid või muid kavasid, millel võib seoses tootes sisalduva toitaine kogusega olla tervisele negatiivne mõju. Uues põhjenduses 5 selgitatakse, et kooskõlas direktiiviga 98/34/EÜ on nõutav kõnealustest kavadest teavitamine.

Nõukogu muutis artiklit 4, et paremini täpsustada toitaineliste põhijoonte põhimõtteid ning samme nende kehtestamiseks. Lisaks sellele pikendas nõukogu toitaineliste põhijoonte kehtestamiseks nõutavat ajavahemikku 18 kuult 24 kuule.

Seoses ühenduse eeskirjade puudumisega, mis käsitleksid alkoholi või energia vähendamisele või puudumisele viitavaid toitumisalaseid väiteid, on selgitatud, et vastavalt asutamislepingule võib alkoholsete jookide kohta esitatud väidete suhtes kohaldada siseriiklikke eeskirju. Uues põhjenduses 12 jäetakse vedelal kujul esitatud toidulisandid, mille etanoolisisaldus mahu järgi on üle 1,2 mahuprotsendi, kõnealuste piirangute kohaldamisalast välja, sest etanoolikogus on sellistes toiduainetes tarbimise seisukohast tähtsusetu.

Nõukogu tegi komisjoni toetusel lisasse mitmed muudatused, võttes märkimisväärselt arvesse viimase aja teaduslikku arengut, ning lisas uue põhjenduse 21, milles on sätestatud, et väiteid nagu „laktoosivaba“ või „gluteenivaba“ tuleks käsitleda direktiivis 89/398/EMÜ.

4- JÄRELDUS

Ühine seisukoht sisaldab mitmeid Euroopa Parlamendi muudatusettepanekuid ning seal esitatakse esialgse komisjoni tekstiga võrreldes tähtsad selgitused ja täiendused. Komisjon võib uut teksti toetada, kuigi see ei sisalda kõiki Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutena esitatud muudatusi, mille komisjon võib sellisel kujul, osaliselt või vormiliste muudatustega heaks kiita.

5- DEKLARATSIOONID

Komisjon esitas deklaratsiooni, mis lisati nõukogu protokollile ning on samuti lisatud käesoleva teatise lisasse.

LISA: KOMISJONI DEKLARATSIOON

Nõukogu soovitusel nõustub komisjon lisasse tehtavate muudatuste kontekstis uurima võimalikke selgitusi väidete kohta „[vitamiini(de) nimetus(ed)] ja/või [mineraali(de) nimetus(ed)] ... allikas“.